

Examensarbeten som utbildningsresurs och pedagogiskt verktyg?

Daniel Nordigården och Jakob Rehme, *Linköpings universitet, Institutionen för ekonomisk och industriell utveckling*

Sammanfattning—Syftet med detta paper är att visa på lärdomar och fallgropar vid utvecklingen av casebeskrivningar utifrån examensarbeten. Att utveckla casebeskrivningar ger för läraren en god insikt hur ett case kan användas i utbildningssammanhang men är resurskrävande. För att på en kontinuerlig bas kunna utveckla casebeskrivningar från examensarbeten krävs ett nära samarbete med studenter, redan i starten av examensarbetet. Ett arbetssätt skulle kunna vara att studenterna parallellt tecknar ner undervisningscasen i en förhållandevis standardiserad mall, där de grundläggande elementen för caseundervisningen finns med. En sådan process är dock helt beroende av den individuella handledaren. För att få upp volymen och kvaliteten av case krävs därför en överenskommelse inom och/eller mellan avdelningar att införa en standardiserad mall för casebeskrivningar som en del i examensarbetsprocessen. Detta är något som dock behöver bedrivas på frivillig basis.

Nyckelord—case, casebaserat lärande, examensarbeten

I. INLEDNING

Syftet med detta paper är att visa på lärdomar och fallgropar vid utvecklingen av case utifrån examensarbeten. Flertalet tekniska högskolor i Sverige har tillgång till en stor pool av casebaserade examensarbeten vilket kan utgöra en outnyttjad utbildningsresurs då de kan utnyttjas som pedagogiska verktyg i grundutbildningen.

Casemetodik innebär att studenterna kontinuerligt läser och löser olika case med olika inriktningar inom teknik och ekonomi. Utgångspunkten är vanligtvis verkliga händelser som skrivs om till en problemspecifik uppgift. De flesta casebeskrivningar är kompakta (runt 3-8 sidor) och passar både för kandidat- och mastersnivå (Christensen et al., 1992). Vanligtvis appliceras flera olika case i kurs vilket skapar ett behov av en databas med case som täcker in olika områden. I ett case ges möjlighet att applicera erhållna kunskaper från en specifik kurs och sätta studenterna i en verklighetsnära situation kopplad till lärandemål.

I casebaserat lärande får studenterna att upptäcka och reflektera i en högre grad jämfört med traditionell undervisning (Christensen et al., 1992; Barnes et al., 1994; Ellet, 2007). Fokus i casebaserat lärande ligger på analys och problemlösning. Lärande i en sådan undervisningsform underlättas genom att uppgifterna tydligt kopplar till verklighetsrelaterade situationer där studenter också är till stor del delaktiga i problemlösning och analys (Brown et al., 1989).

Målet med casebaserat lärande är att stödja studenternas lärande inom en handfull områden som tillsammans verkar för en hög anställningsbarhet (jfr. Christensen et al., 1992; Jennings, 2002):

- *Ökad färdighetsträning* - använda casebeskrivningar möjliggör tillämpning av teoretiska begrepp
- *Motivation genom applikationsexempel* - case sätter studenterna i situationer som nära liknar deras framtida verklighet (t.ex. deadlines, resurser etc.)
- *Utveckla ett kritiskt förhållningssätt* - case ställer krav på utvärdera/ analysera flera möjliga lösningar utifrån tillgängliga teorier etc.
- *Ökat studentinflytande* - casebeskrivningar löses av studenterna och de är de som leder arbetet/kommunikationen
- *Träna återkoppling (inkl. kamrat- och självvärdering)* - case innefattar kontinuerlig konstruktiv återkoppling mellan studenterna och till/ från läraren/handledaren

På så sätt ges möjlighet för studenterna att tillämpa teori i verklighetsnära situationer (dvs. skapa 'fiktiv' erfarenhet av verkliga händelser). Detta kan ses som ett sätt att erhålla en färdighet att kunna förhålla sig till olika typer av perspektiv och kontinuerlig träning av studenternas kommunikationsförmåga. Tillsammans verkar detta för hög anställningsbarhet och även skapa en föreberedelse för anställningsintervjuer.

II. GENOMFÖRANDE

Genomförandet av projekt kan indelas i tre faser fortgick från 2012 till 2014 (se även figur 1 samt Nordigården och Rehme, 2014):

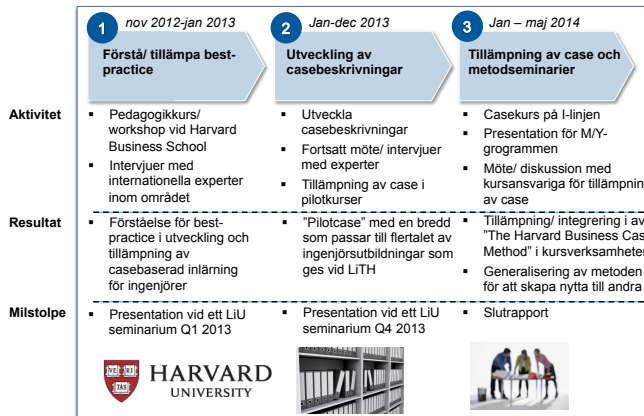

Fig. 1. Översikt av projektets genomförande

A. Förstå/ tillämpa best-practice i casemetodik

Fas 1 av projektet fokuserade på att förstå och tillämpa best practice i utveckling och tillämpning av casebaserad inläring. Ett flertal intervjuer genomfördes med experter inom området, t.ex.:

- Docent Thomas Brashear, University of Massachusetts
- Professor Peter LaPlaca, University of Connecticut
- Professor Eric Berkowitz, Isenberg School of Management
- Professor Jamie Andersson, London School of Business, Tilburg University and Eindhoven University of Technology.
- Trevor Williamson, ECCH, the Case Central

Vidare genomfördes pedagogikkurser vid Harvard Business School och Kellogg School of Management. Även intuitionseminarium genomfördes och gav hjälpsam återkoppling för att arbeta vidare. En milstøple med fas 1 var ett LiU-övergripande seminarium med ca. 40 deltagare från flera olika avdelningar och institutione. Seminariet resulterade i flertalet intressanta diskussioner och bra återkoppling för att gå vidare till fas 2.

B. Utveckling av casebeskrivningar

Skapandet av casebeskrivningar kan indelas i tre steg. (se figur 2). Som en milstøple genomfördes ett LiTH-övergripande seminarium för att vidare diskutera och få återkoppling. Vidare testades casebeskrivningarna i en pilotkurs där studenterna fick möjlighet att ge återkoppling per "muddy cards".

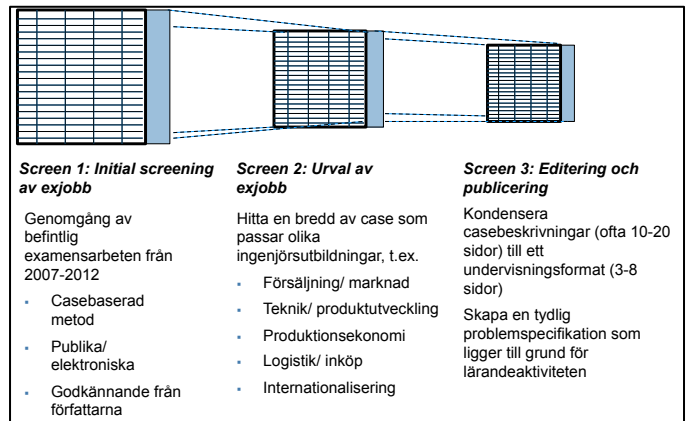

Fig. 2. Utvecklingen av casebeskrivningar

C. Tillämpning av case

I den slutliga fasen bearbetades casebeskrivningarna vidare och projektet gick även in i en mer fas av tillämpning. För att tillämpa casebeskrivningar och tillämpa lärdomar genomfördes en frivillig casekurs för studenter vid programmet för industriell ekonomi. Kursen gick kvällstid och hade ca. 60 deltagare. Spridning av resultat genomfördes också genom presentationer för M/Y-programmen.

III. DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Caseundervisning är ett mångfacetterat område, som t.ex. kan ske i form av:

- Längre caseövningar: flera dagar till flera veckor
 - Case som bedrivs som projektarbete under kurs med problemformulering av lärare,
 - Live-case med företagsbesök och problemformulering från företag
- Kortare caseövningar (1-4 timmar)
 - Caselösning i smågrupper (4-6 personer) med efterföljande presentation
 - Individuell caselösning i helklass (10-60 studenter)

Att tillämpa casebaserat lärande i kursverksamheten vid kan innefatta ett till flera casebeskrivningar i en kurs där casebeskrivningarna väljs utifrån kursmål/ studiehandbok (t.ex.: produktutveckling, marknadsföring, inköp/ outsourcing av tekniska komponenter, prissättning, internationalisering, logistikplanering etc.).

Tillämpning av case i undervisning skapar förutsättningar att sätta teori i ett praktiskt sammanhang. Vidare ger casemetodik även möjligheter tydliggöra den röda tråden mellan lärandemål, korresponderande lärandeaktiviteter och examinationen, s.k. *constructive alignment* (jfr. Biggs, 1999; Jagques et al., 1991; Toohey, 1999).

Vår erfarenhet från projektet är att studenterna är positivt inställda till att utveckla case för undervisning eftersom caset lever kvar på universitetet. Att utveckla casebeskrivningar ger då för läraren en god insikt hur ett case kan användas i utbildningssammanhang men är dock resurskrävande. En lärdom från projektet är att

casebeskrivningar utifrån examensarbeten kan formas som relativt generiska och vinklas med hjälp av frågeställningar/ inledning och avslut. Det är dock viktigt att ha en förberedd struktur eller mall av själva beskrivningen för att säkerställa att nödvändig information finns med i casebeskrivningen. Det mest av det som behövs för en användbar casebeskrivning finns i ett examensarbete men dock inte samlat och strukturerat för en undervisningssituation.

Vid caseutveckling behöver man även ha klart för sig i vilket perspektiv som caset ska beskrivas, exempelvis om man ska utgå från en individs situation eller en mer generisk beskrivning av en organisation eller företag. Lärarhandledning blir planen för hur undervisningen av caset kan/ ska bedrivas och skapar då även en bredare användbarhet utanför institutionen/ arbetsgruppen.

För att kontinuerligt kunna utveckla casebeskrivningar från examensarbeten krävs ett nära samarbete med studenter redan i starten av examensarbetet. Ett arbetssätt som denna studie visar på är att studenterna kan parallellt tecknar ner undervisningscaset i en förhållandevis standardiserad mall, där de grundläggande elementen för caseundervisningen finns med. Dock är denna process helt beroende av handledaren till examensarbetet. För att få upp volymen, bredden och kvaliteten av case krävs därför en överenskommelse inom och/eller mellan avdelningar att införa en standardiserad mall för casebeskrivningar som en del i examensarbetsprocessen. Detta behöver dock bedrivas på frivillig basis.

TILLKÄNNAGIVANDEN

Projektet har utförts med stöd av LiTHs pedagogiska utvecklingsgrupp (PUG) vid Linköpings universitet. Den som önskar en mer utförlig genomgång är välkommen att kontakta författarna och rekommenderas även att läsa slutrapporten som mer i detalj beskriver projektet (Nordigården & Rehme, 2014).

REFERENSER

- [1] Barnes, L., B., Christensen, C., R., Hanen, A., J. (1994). "Teaching and the Case Method: Text, Cases, and Readings" August 1, 1994, Harvard Business School
- [2] Biggs, J., (1999), "Teaching for quality learning at university – what the student does", Society for Research into Higher Education.
- [3] Brown, J. S., Collins, A., & Duguid, P. (1989). Situated cognition and the culture of learning. *Educational Researcher*, 18, 32-42.
- [4] Christensen, C. R., Garvin, A., Sweet, A. (1992), "Education for Judgment: The Artistry of Discussion Leadership", July 1, 1992, Harvard Business School
- [5] Ellet, W. (2007). "The Case Study Handbook: How to Read, Discuss, and Write Persuasively About Cases", Harvard Business School
- [6] Jacques, D., Gibbs, G., Rust., C., (1991). "Designing and evaluating courses". Oxford Brookes University
- [7] Nordigården, D., Rehme, J. (2014), "Använda examensarbeten som pedagogiskt verktyg och utbildningsresurs – fallgröpar och lärdomar", LiTHs pedagogiska utvecklingsgrupp vid Linköpings universitet.
- [8] Toohey, S., (1999). "Designing Courses for Higher Education", The Society for Research into Higher Education., Open University Press.